

กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก

รองศาสตราจารย์ ปรีญา วิศาลเวทย์

คำถาม

นายสมบัติ อายุ 18 ปี บิดาถึงแก่ความตายไปนานแล้ว ส่วนมารดาไปทำงานที่ได้หัวหน้าไม่ติดต่อกลับมาเลยจนถึงบัดนี้เป็นเวลา 3 ปีเศษแล้ว นายสุเทพ อายุ 21 ปี ผู้เป็นพี่ของนายสมบัติประสงค์จะเป็นผู้ปกครองของนายสมบัติ และนายสมบัติเองก็ประสงค์จะใช้นามสกุล “วงศ์โสภากา” ของนายสุเทพ จึงยินยอมให้นายสุเทพมายื่นคำร้องขอให้ศาลตั้งเป็นผู้ปกครองของตน และสั่งให้ตนใช้นามสกุลของนายสุเทพได้ เช่นนี้จึงวินิจฉัยว่า ศาลจะมีคำสั่งตามความประสงค์ของนายสมบัติและนายสุเทพได้หรือไม่ เพียงใด

แนวตอบ

พพ. มาตรา 1585

พพ. มาตรา 1586

พพ. มาตรา 1587

พพ. มาตรา 1598/2

พพ. มาตรา 1598/3

นายสุเทพแม้จะบรรลุนิติภาวะแล้วและเป็นญาติของนายสมบัติจึงมีสิทธิมายื่นคำร้องขอเป็นผู้ปกครองของนายสมบัติได้ตามมาตรา 1586 และมาตรา 1587 ก็ตาม แต่เนื่องจากมารดาของนายสมบัติยังมีชีวิตอยู่ แม้จะหายไปโดยไม่มีใครทราบว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร แต่มารดาของนายสมบัติก็ยังมีอำนาจปกครองนายสมบัติอยู่ ยังไม่ถูกถอนอำนาจปกครอง จึงไม่เข้ากรณีตามมาตรา 1585 ไม่อาจตั้งผู้ปกครองได้ ศาลไม่อาจมีคำสั่งตั้งนายสุเทพเป็นผู้ปกครองของนายสมบัติได้

ในด้านนามสกุลนั้น กฎหมายมาตรา 1598/2 และมาตรา 1598/3 มิได้กำหนดให้ผู้อยู่ในปกครองมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของผู้ปกครองและในกรณีนี้ศาลก็มิได้ตั้งผู้ปกครองด้วย ศาลจึงไม่อาจสั่งให้นายสมบัติใช้นามสกุลของนายสุเทพได้ และหากจะเป็นกรณีนายสมบัติต้องการดำเนินการขอเปลี่ยนนามสกุลกับพนักงานเจ้าหน้าที่เองก็ทำไม่ได้ เพราะต้องให้มารดาดำเนินการแทนอยู่นั่นเอง เว้นแต่จะรอให้ตนบรรลุนิติภาวะก่อนเท่านั้น

วิเคราะห์

คำถามมี 2 ประเด็น คือเรื่องการขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ปกครอง และขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้เยาว์ใช้นามสกุลของผู้อื่น จึงต้องตอบให้ครบทั้ง 2 ประเด็น

ในเรื่องการตั้งผู้ปกครองนั้น การยื่นคำร้องขอให้ตั้งผู้ปกครองต้องเป็นกรณีที่ผู้เยาว์ไม่มีบิดามารดาหรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง กรณีตามปัญหาไม่มีข้อเท็จจริงว่ามารดาของผู้เยาว์ถูกถอนอำนาจปกครองไปแล้ว จึงไม่มีกรณีที่ศาลจะมีคำสั่งตั้งผู้ปกครองได้ แม้ผู้มายื่นคำร้องขอเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์จะมีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ปกครองได้ก็ตาม

ประเด็นเรื่องการขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้เยาว์ใช้นามสกุลนั้น ต้องพิจารณาว่าโจทก์ถามอะไร เมื่อโจทก์ถามว่าศาลจะมีคำสั่งตามคำร้องขอได้หรือไม่ ก็ต้องตอบให้ตรงคำถาม กรณีตอบไม่ตรงคำถามมักเกิดขึ้นอยู่เสมอในการตอบข้อสอบอัตนัยวิชากฎหมาย